

Invazní druhy rostlin: Povinnosti, rizika a kompetence obcí

Praktický průvodce pro starostky a starosty v souladu s aktuální legislativou

Top 4 hrozby na území obcí

1. Bolševník velkolepý – Zdravotní hrozba

- **Kde je:** Okraje cest, louky, neudržovaná prostranství.
- **Riziko:** Šťáva na slunci způsobuje občanům **těžké popáleniny a puchýře**.
- **Pozor:** Likvidaci musí provádět proškolení pracovníci v ochranných oblecích.

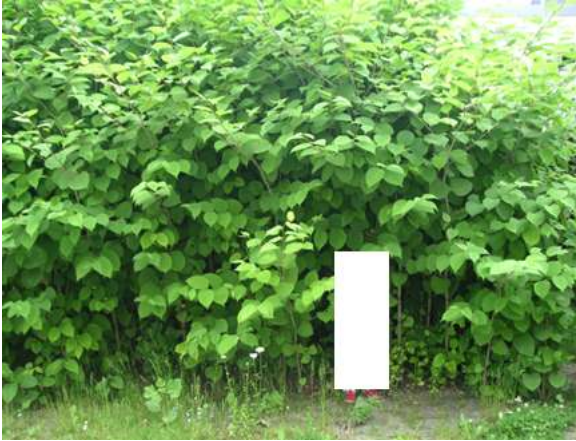
2. Pajasan žláznatý – Likvidátor infrastruktury

- **Kde je:** Městská zástavba, hřbitovy, rumiště, podél chodníků.
- **Riziko:** Kořeny **trhají asfalt, základy budov a kanalizaci**. Vylučuje toxiny do půdy.
- **Pozor:** Pouhé pokácení situaci zhorší (masivně obrází). Nutná je chemická injektáž.

3. Křídlatky (japonská, česká) – Ničitel vodotečí

- **Kde je:** Břehy potoků, řek, příkopy, záplavová území.
- **Riziko:** Agresivní kořeny prorůstají betonem a **devastují protipovodňové hráze**.
- **Pozor:** Extrémně náročná, víceletá likvidace (kombinace sečení a chemie).

4. Netýkavka žláznatá – Spouštěč půdní eroze

- **Kde je:** Vlhké příkopy, lesní lemy, břehy vodních toků.
- **Riziko:** Vytlačuje původní zeleň. Na podzim odumře a **obnažené břehy odnáší velká voda**.
- **Pozor:** Nejsnadnější likvidace (vytrhávání/sečení) – klíčové je stihnout to před rozkvětem.

Proč to musíme jako obec řešit?

- **Zákonná povinnost:** Odpovědnost za majetek obce a ochranu přírody.
 - **Finanční riziko:** Degradace obecních pozemků a snižování jejich hodnoty.
 - **Bezpečnost občanů:** Zdravotní rizika, poškozování infrastruktury a eroze břehů.
 - **Hrozba sankcí:** Pokuty pro obec jako vlastníka i jako orgán veřejné správy.
-

Role obce: Co musíte dělat?

1. Obec jako VLASTNÍK pozemků (Samospráva)

- **Povinnost:** Aktivně vyhledávat a likvidovat invazní druhy na obecním majetku.
- **Standardy:** Postupovat podle metodik AOPK ČR (Agentura ochrany přírody a krajiny).
- **Prevence:** Vyžadovat důslednou péči od nájemců obecních pozemků.

2. Obec jako ORGÁN VEŘEJNÉ SPRÁVY (Přenesená působnost)

- **Běžný obecní úřad (OÚ):**
 - Přijímá podněty a hlášení od občanů.
 - Monitoruje výskyt invazních druhů v katastru.
 - Oficiálně vyzývá soukromé vlastníky k nápravě.
 - **Úřad s rozšířenou působností (ORP) / Kraj:**
 - Má pravomoc nařídit vlastníkovi pozemku **opatření k odstranění** invazních druhů.
 - Vydává závazná opatření obecné povahy pro plošnou likvidaci.
-

Rychlé srovnání kompetencí

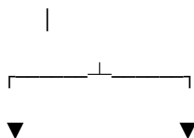
Úroveň úřadu	Hlavní role	Co konkrétně dělá?
Obecní úřad (Obec)	Monitorování a kontakt	Přijímá hlášení, kontroluje terén, posílá první výzvy nečinným vlastníkům.
Úřad ORP	Exekutiva a represe	Oficiálně nařizuje likvidaci, vede přestupková řízení, uděluje pokuty.

Správný postup při zjištění výskytu

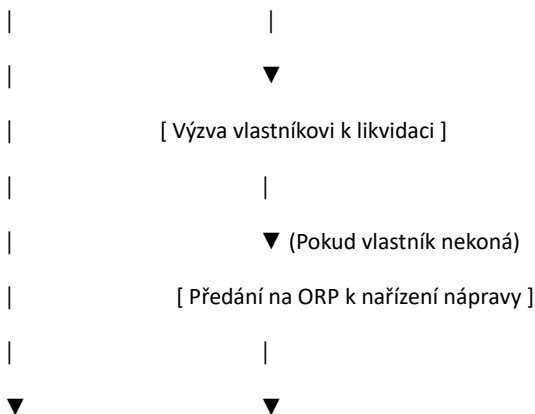
[Nález / Hlášení od občana]

[Ověření lokality v katastru nemovitostí]

[Obecní pozemek] [Soukromý pozemek]

[Zajištění odborné likvidace dle [metodik AOPK](#)] – [na webu](#)

Právní rámec a finanční sankce

Klíčové zákony

- **Zákon č. 114/1992 Sb.** (o ochraně přírody a krajiny) – upravuje unijní seznam invazních druhů a kompetence úřadů.
- **Zákon č. 326/2004 Sb.** (o rostlinolékařské péči) – ukládá všem vlastníkům povinnost omezovat šíření škodlivých organismů a plevelů.

Výše pokut za ignorování likvidace

- **Fyzická osoba (občan):** až 100 000 Kč.
- **Právní osoba / Podnikatel (vč. samotné obce či firem jako ŘSD, SŽ):** až 1 000 000 Kč.

Doporučení pro starosty: Jak začít hned?

- **Zkontrolujte obecní pozemky:** Zadejte technickým službám nebo krizovému řízení prověření rizikových míst (kolem potoků, sběrných dvorů, silnic).
- **Informujte občany:** Využijte obecní zpravodaj, web nebo rozhlas. Informujte je o rizicích (zejména u bolševníku a pajasanu) a o tom, jak nález nahlásit.
- **Využijte technologie:** Povinnost hlášení výskytu pomocí mobilní aplikace **BioLog** nebo **iNaturalist**.
- **Koordinujte postup:** Spolupracujte se sousedními obcemi, správci toků (Povodí) a silnic (SUS) – invazní druhy nerespektují hranice katastru.

Postup: Režim Opatření obecné povahy (OOP)

Tento postup platí, pokud kraj nebo AOPK ČR vydaly pro dané území a konkrétní druh (např. bolševník, pajasan, netýkavka) plošný plán regulace. Odstraňování je koordinované a zdlouhavé úřadování s vlastníky odpadá.

1. **Pokud vlastník neprovede opatření sám, může orgán ochrany přírody provést likvidaci (regulační opatření) sám.**
 2. **Povinnost vlastníka:** Vlastník pozemku nemá povinnost rostliny sám likvidovat. Musí však **bezplatně strpět vstup na pozemek**.
 3. **Co když vlastník nespolupracuje?**
 - **Pokud pouze nekoná (je pasivní):** orgán ochrany přírody na pozemek rovnou vstoupí a rostliny zlikviduje i bez jeho asistence.
 - **Pokud aktivně brání vstupu (zamčeno apod.):** Porušuje zákon. Úřad s ním zahájí řízení a hrozí mu okamžitá pokuta za maření OOP (u firem až 1 000 000 Kč).
 4. **Následná péče:** Jakmile orgán ochrany přírody provede nejnáročnější první vlnu likvidace, vlastník má podle OOP povinnost **udržovat pozemek čistý** (např. sekat nové výmladky). Pokud to zanedbá, nastupují klasické pokuty.
-